

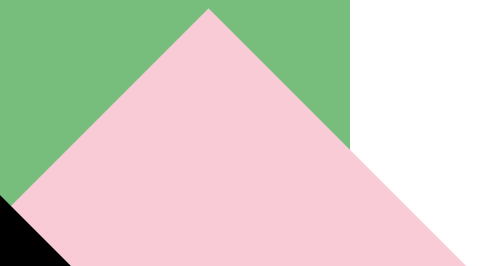
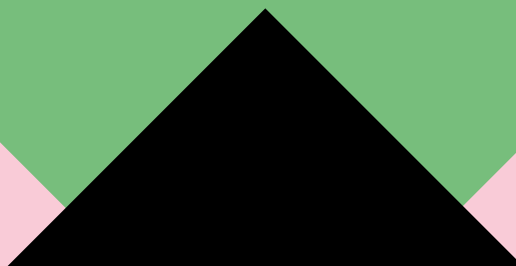
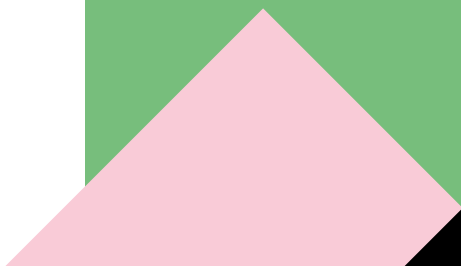
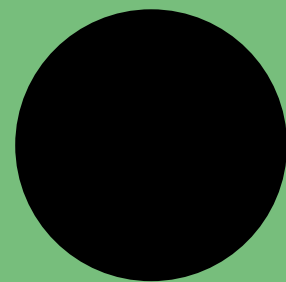
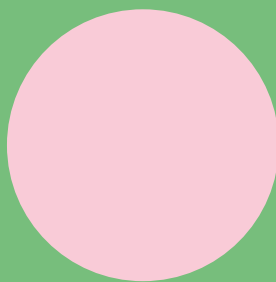
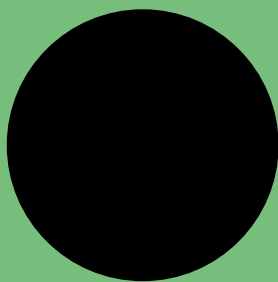
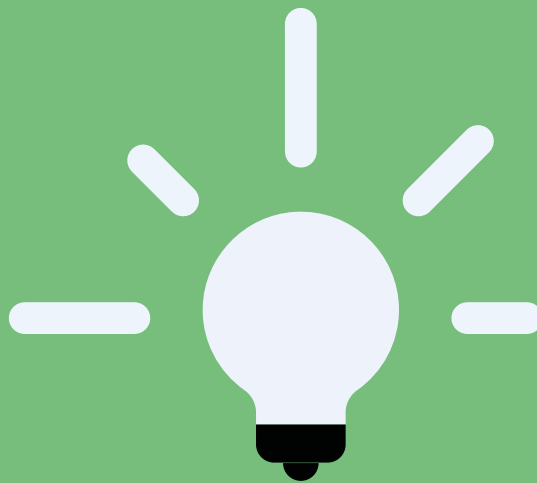


**EducationLab**  
What works in education

# Praktijkaart

# PALS

*Collaborative  
learning  
programma*



**Suzanne de Leeuw / Tijana Breuer**  
Universiteit Maastricht

**Eva Naaijens / Martin Bootsma**  
Enigma onderwijs

# Programma PALS

Onderzoek heeft aangetoond dat samenwerkend leren (i.e., collaborative/cooperative learning) de leesvaardigheid en het leesbegrip van kinderen verbeterd (Puzio & Colby, 2013; Slavin, Lake, Chambers, Cheung, Davis, 2009). Er zijn verschillende manieren waarop samenwerkend leren kan worden vormgegeven in de klas. Desalniettemin zijn er een paar centrale elementen belangrijk (Rohrbeck, Ginsburg-Block, Fantuzzo & Miller, 2003):

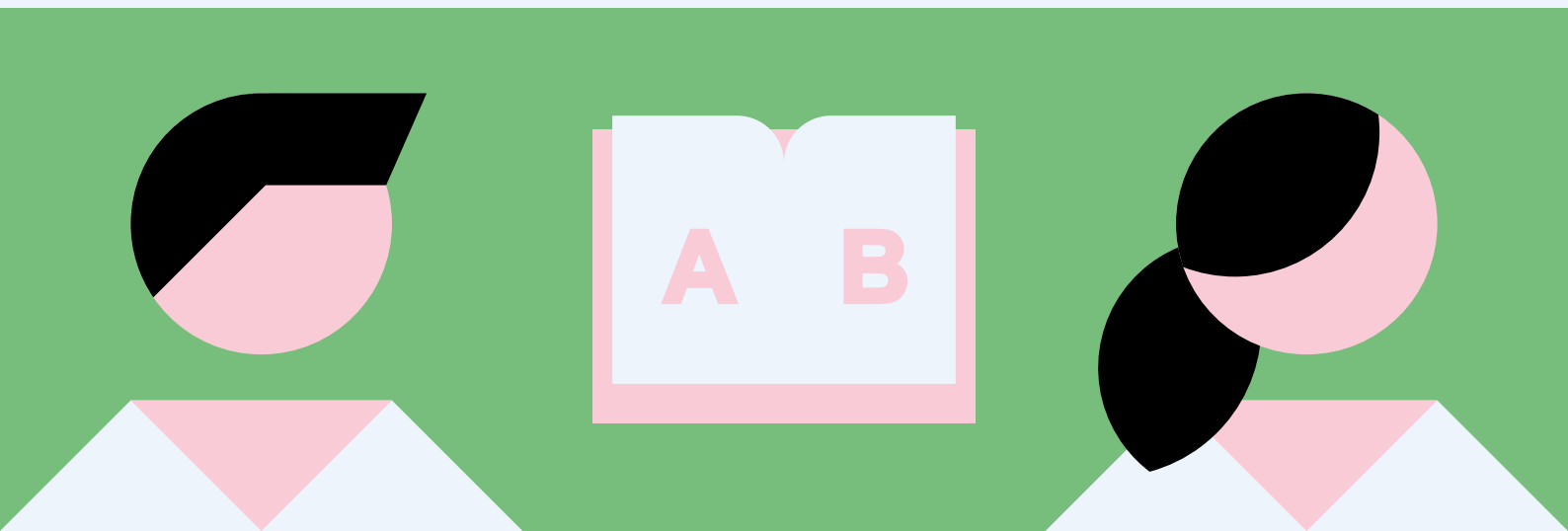
- Leerlingen ondersteunen elkaars leerproces in kleine groepjes;
- De groepjes bestaan uit leerlingen met verschillende niveaus;
- Ieder teamlid heeft een taak waardoor kinderen afhankelijk van elkaar zijn om een gemeenschappelijke doel te bereiken.

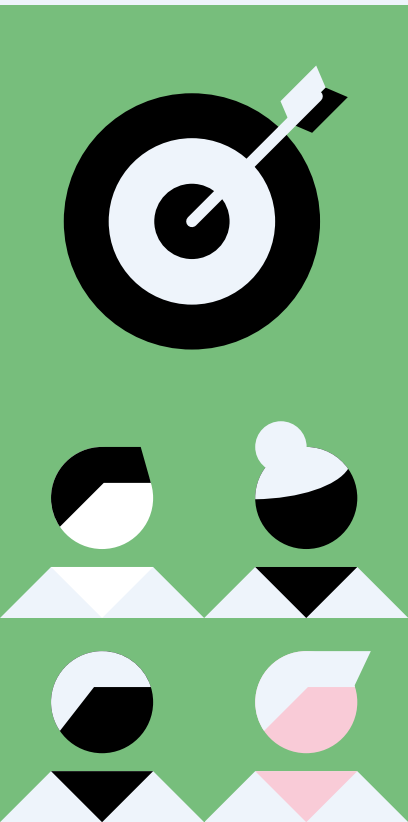
**PALS (Peer-Assisted Learning Strategies)** is een programma dat zich richt op een vorm van samenwerkend leren. Dit programma is in de jaren '90 in de Verenigde Staten ontwikkeld en uitgewerkt door Lynn en Douglas Fuchs in samenwerking met lokale leraren (Fuchs & Fuchs, 2005). PALS biedt een gestructureerd kader waarin leerling elkaar ondersteunen bij het aanleren van leesstrategieën en verbeteren van leesvaardigheid en tekstbegrip. PALS combineert elementen van samenwerking, een lichte vorm van competitie en heldere, nuttige en afgebakende taken voor iedere leerling.

De makers van PALS hebben een document gemaakt waarin ze tips geven voor het implementeren van PALS in je eigen klas (in het Engels) dat een goede aanvulling kan zijn op deze praktijkkaart:

[https://frg.vkcsites.org/what-is-pals/pals\\_reading\\_manuals/](https://frg.vkcsites.org/what-is-pals/pals_reading_manuals/)

In deze praktijkkaart worden belangrijkste elementen van PALS samengevat.





## Wat is het doel van de interventie?

Verbeteren van de leesvaardigheid. Er zijn ook varianten van PALS ontwikkeld die leerlingen helpen met andere vaardigheden, zoals rekenen (Fuchs, Fuchs, Yazdian & Powell, 2002).

## Voor welke groepen kinderen?

De variant van PALS in deze praktijkkaart is bedoeld voor kinderen in groep 4 t/m 8. Er zijn ook varianten van PALS voor kinderen in groep 3 of in de onderbouw van de middelbare school.

## Wat moet er gedaan worden?

1. PALS is een werkwijze die drie keer week in sessies van 35 tot 45 minuten wordt toegepast tijdens het reguliere leesonderwijs. Probeer PALS op vaste momenten in de week in te plannen op momenten dat alle leerlingen aanwezig zijn in de klas.
2. Leerlingen worden ingedeeld in tweetallen, waarbij een leerling met een hoog leesniveau wordt gekoppeld aan een leerling met een lager leesniveau. Om tweetallen te maken, maakt de leraar een ordening van leerlingen op basis van leesniveau met bovenaan de sterkste lezer van de klas en onderaan de minst sterke lezer. Deze ordening kan de leraar maken op basis van toetsresultaten, zoals AVI en DMT, en haar eigen inzicht in het niveau van de leerlingen. Deze lijst wordt in twee delen gedeeld waardoor er twee lijsten ontstaan. Bijvoorbeeld, je hebt vierentwintig leerlingen in de klas die je ordent op basis van leesniveau. Je splitst de lijst in twee lijsten van twaalf leerlingen. Een lijst met de beste twaalf lezers en een lijst met de slechtste twaalf lezers. De bovenste leerlingen van deze twee lijsten worden aan elkaar gekoppeld. Oftewel, de beste lezer wordt gekoppeld aan de beste lezer van de slechte lezers in de klas. Op deze manier bestaat ieder koppel uit een betere en een minder goede lezer, maar de afstand in leesniveau wordt niet té groot. Elke vier weken worden er nieuwe koppels gemaakt.

3. Er zijn vier verschillende PALS-activiteiten die ingezet kunnen worden tijdens de les.

- Samen lezen

- » Eerste lezer (de sterkste lezer van de twee) leest vijf minuten hardop een tekst voor.
- » Tweede lezer (de minder sterke lezer van de twee) leest mee en let op of de eerste lezer het goed voorleest. Voor iedere zin die goed voorgelezen wordt noteert de eerste lezer een punt. Daarnaast is het de taak van de tweede lezer om de eerste lezer (die op dat moment aan het voorlezen is) te corrigeren als er een fout wordt gemaakt.
- » Na vijf minuten wisselen de leerlingen om. De tweede lezer leest voor en de eerste lezer leest mee, noteert punten en corrigeert.

- Navertellen

- » De tweede lezer (de minst sterke lezer van de twee) krijgt twee minuten om na te vertellen wat ze zojuist gelezen hebben. De eerste lezer stelt vragen (wat gebeurde er eerst, en daarna?) en corrigeert als dat nodig is. Koppels kennen zichzelf maximaal tien punten toe op basis van hun inzet.

- Samenvatten per alinea

- » De eerste lezer (de sterkere lezer van de twee) leest ongeveer vijf minuten voor. Na iedere alinea (of kort stukje) stopt de eerste lezer.
- » De tweede lezer helpt om de alinea van zojuist samen te vatten en corrigeert als de lezer een fout maakt tijdens het lezen.
- » Er worden drie stappen aangehouden tijdens het samenvatten: (1) noem de belangrijkste wie/wat, (2) vertel het belangrijkste dat je te weten bent gekomen over de wie/wat, (3) vat de paragraaf samen in tien woorden of minder. Er wordt een punt toegekend voor iedere stap.
- » Na vijf minuten wisselen de leerlingen van rol.

- Voorspellen

- » Er zijn opnieuw drie stappen: (1) De tweede lezer (de zwakste lezer van de twee) vraagt de eerste lezer een voorspelling te maken van de tekst. (2) Vervolgens leest de eerste lezer een halve pagina en (3) reflecteert daarna of de voorspelling juist was. De tweede lezer houdt bij of iedere stap gevolgd wordt, kent één punt toe voor het uitvoeren van iedere stap en corrigeert indien nodig.
- » Na vijf minuten wisselen de leerlingen van rol.

4. *Punten*: Koppels kennen zichzelf gedurende de activiteiten punten toe (zie beschrijving hierboven). Na afloop van de laatste PALS-activiteit van de week ontvangt het koppel met de meeste punten een applaus. Het koppel staat op en maakt een buiging. Het tweede koppel wordt ook genoemd en krijgt ook een applaus (zonder buiging en opstaan).
5. *Rol van de leraar*: De leraar introduceert geleidelijk de PALS-activiteiten aan de leerlingen en herhaalt vooraf nog een keer kort de instructie. Tijdens de PALS-activiteiten monitort de leraar de voortgang bij verschillende groepjes. Actieve monitoring door de leraar is belangrijk. De leraar kan extra ondersteuning bieden als kinderen er zelf niet goed uitkomen, voortgang in de gaten houden, opletten of tweetallen constructief samenwerken en in de gaten houden of kinderen op een juiste manier het puntensysteem toepassen.

## Wat heb je hiervoor nodig?

- Boeken om te lezen op juiste niveau. Houd aan dat een leerling ongeveer 90% van de tekst kan begrijpen. Eventueel kan er ook gebruik worden gemaakt van samenleesboeken: <https://www.delubas.nl/leesseries/samenleesboeken/> Om PALS te introduceren zijn fictieboeken het makkelijkst. In een later stadium kan er eventueel ook non-fictie worden toegevoegd. Boeken met korte hoofdstukken werken het prettigst.
- Scorekaart om punten bij te houden (0 tot 500)
- Timer

## Wie voert het uit?

De leraar



# Hoe lang duurt de interventie?

20 weken, maar kan langer ingezet worden.

## Waar moet je op letten?

- Hou vast aan een vaste structuur. Een belangrijke reden dat PALS werkt, is dat leerlingen simpele routines opbouwen waar ze langere tijd aan vast kunnen houden, onafhankelijk van de leergroei en het leesniveau. Neem de tijd om de PALS-methode langzaam op te bouwen in de klas.
  - » Maak tijd om de tweetallen bekend te maken. Maak afspraken over hoe en waar leerlingen gaan zitten als er PALS-activiteiten gedaan worden. Bijvoorbeeld, welke leerling van het tweetal blijft zitten en welke verplaatst. Door daar vaste regels en routines in op te bouwen verloopt dit in de rest van het programma soepeler.
  - » Introduceer de PALS-activiteiten één voor één. Begin met het samen lezen. Leg in de eerste sessie van die week klassikaal uit wat de bedoeling is, doe het voor. De volgende sessie later die week herhaal je nog een keer klassikaal wat leerlingen moeten doen en laat je het ze zelf uitproberen. De derde keer die week kan je nog een keer samen lezen en hoef je nog maar kort klassikaal te herhalen wat de klas moet doen. Als het samen lezen goed gaat kan de volgende PALS-activiteit worden geïntroduceerd. Over een periode van ongeveer vier weken wordt de klas op deze manier stap voor stap geïntroduceerd aan het werken met PALS.
  - » In PALS heeft iedere leerling een duidelijke taak en die taken worden afgewisseld. Om dat goed te laten functioneren is het belangrijk om te zorgen dat leerlingen heel goed weten wat er van hen verwacht wordt en welke rol ze vervullen. Hoewel de zwakke lezer in deze methode ondersteunt wordt door de sterkere lezer heeft ieder een belangrijke taak en doen alle leerlingen ervaringen op met alle taken.
- Geef leerlingen handvatten om elkaar op constructieve wijze te corrigeren. Tips hiervoor zijn te vinden in de handleiding van PALS (engelstalig): [https://frg.vkcsites.org/what-is-pals/pals\\_reading\\_manuals/](https://frg.vkcsites.org/what-is-pals/pals_reading_manuals/)

## Welke uitkomsten kunnen we verwachten?

- Effecten tussen 3 en 5 maanden vooruitgang
- De vooruitgang is groter voor de zwakke lezers in de klas (Mathes, Torgesen & Allor, 2001).

## Wat zijn de kosten?

- Kosten zijn laag. Belangrijkste kostenpost is de aanschaf van geschikt leesmateriaal.
- Vooral in de eerste weken van PALS moet de leraar een tijdsinvestering doen om PALS op een juiste manier te introduceren aan de klas.

## Bronnen

Fuchs, L.S., Fuchs, D., Yazdian, L. & Powell, S.R. (2002) Enhancing First Grade Children's Mathematical Development with Peer-Assisted Learning Strategies, *School Psychology Review*, 31:4, 569-583, 10.1080/02796015.2002.120861758

Fuchs, D., & Fuchs, L. S. (2005). Peer-Assisted Learning Strategies: Promoting Word Recognition, Fluency, and Reading Comprehension in Young Children. *The Journal of Special Education*, 39(1), 34–44. 10.1177/00224669050390010401

Mathes, P. G., Torgesen, J. K., & Allor, J. H. (2001). The Effects of Peer-Assisted Literacy Strategies for First-Grade Readers With and Without Additional Computer-Assisted Instruction in Phonological Awareness. *American Educational Research Journal*, 38(2), 371–410. 10.3102/00028312038002371

Puzio, K. & Colby, G.T. (2013) Cooperative Learning and Literacy: A Meta-Analytic Review, *Journal of Research on Educational Effectiveness*, 6:4, 339- 360, 10.1080/19345747.2013.775683

Rohrbeck, C. A., Ginsburg-Block, M. D., Fantuzzo, J. W., & Miller, T. R. (2003). Peerasisted learning interventions with elementary school students: A meta-analytic review. *Journal of Educational Psychology*, 95(2), 240–257. 10.1037/0022-0663.95.2.240

Slavin R.E., Lake C., Chambers B., Cheung A., Davis S. (2009) Effective Reading Programs for the Elementary Grades: A Best-Evidence Synthesis. *Review of Educational Research*. 2009;79(4):1391-1466. 10.3102/0034654309341374